

IRINA TWEEDIE

GENUNEA DE FOC

EXPERIENȚA ELIBERATOARE A UNEI FEMEI

INIȚIATE DE UN MAESTRU SUFIT

Traducere din limba engleză și note de
Mihai Liță

Editura Paralela 45

Redactare: Mugur Butuza, Mihai Liță
Tehnoredactare: Adriana Vlădescu
Corectură: Dușa Udrea-Boborel
Design copertă: Laurențiu Midvichi
Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TWEEDIE, IRINA

Genunea de foc : experiența eliberatoare a unei femei inițiate de un maestru sufit / Irina Tweedie ; trad. din lb. engleză și note de Mihai Liță. - Pitești :

Paralela 45, 2024

ISBN 978-973-47-4080-2

I. Liță, Mihai (trad.)

2

*The Chasm of Fire. A Woman's Experience of Liberation
Through the Teachings of a Sufi Master*
Irina Tweedie

Copyright © 2023 by The Golden Sufi Center UK Trust, www.goldensufi.org

Copyright © Editura Paralela 45, 2024

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Cuprins

Prefață.....	9
---------------------	----------

Partea I

Capitolul 1.....	13
Capitolul 2.....	24
Capitolul 3.....	33
Capitolul 4.....	40
Capitolul 5.....	50
Capitolul 6.....	60
Capitolul 7.....	73
Capitolul 8.....	78
Capitolul 9.....	89
Capitolul 10.....	105
Capitolul 11.....	123
Capitolul 12.....	136
Capitolul 13.....	145
Capitolul 14.....	151
Capitolul 15.....	158
Capitolul 16.....	166
Capitolul 17.....	171
Capitolul 18.....	182
Capitolul 19.....	189
Capitolul 20.....	196
Capitolul 21.....	204
Capitolul 22.....	213
Capitolul 23.....	222

Capitolul 24.....	235
Capitolul 25.....	241
Capitolul 26.....	249
Capitolul 27.....	258
Capitolul 28.....	265
Capitolul 29.....	270

Partea a II-a

Capitolul 30.....	275
Capitolul 31.....	289
Capitolul 32.....	299
Capitolul 33.....	307
Capitolul 34.....	318

Partea a III-a

Capitolul 35.....	329
-------------------	-----

Glosar	336
---------------------	-----

Anexă	339
--------------------	-----

Despre autoare	341
-----------------------------	-----

Această carte constituie relatarea unei practici spirituale desfășurate în acord cu o veche tradiție yoghină.

— Ține un jurnal, mi-a spus Învățătorul. Într-o zi el va deveni o carte. Trebuie s-o scrii însă în așa fel încât să-i ajute pe ceilalți. Oamenii spun: „Cutare lucru s-a petrecut cu mii de ani în urmă; așa am citit în cărți.“ Această carte va fi dovada că astfel de lucruri se petrec și astăzi, așa cum s-au petrecut și ieri și se vor petrece și mâine; oamenilor potriviți, la momentul și la locul potrivit.

Am păstrat această formă de jurnal. Am descoperit că ea transmite cel mai bine caracterul spontan al experienței și, din același motiv, am folosit pe tot parcursul cărții persoana întâi singular. Când am încercat să o scriu la un mod impersonal, mai degrabă ca pe o poveste, mi s-a părut că-și pierde din impact. Este ceea ce *mi s-a petrecut mie*, așa că sunt implicată în fiecare zi din ea.

Prima schiță a cărții a fost începută în septembrie 1971 în Sutherland, Scoția, la aproape zece ani de la prima întâlnire cu Învățătorul meu. Înainte de acest moment n-am fost în stare s-o încep; nici măcar nu mă puteam uita la însemnările din jurnalul meu. Era ca un fel de panică; mi-era pur și simplu groază s-o fac; era prea multă suferință implicată. Șlefuirea lentă a unei personalități este un proces dureros.

Cititorului i se poate părea că relatarea este cam repetitivă uneori. Sigur că așa este, pentru că povestește o învățătură, iar învățarea este o repetare continuă. Pentru a o putea deprinde, elevul trebuie să învețe lecția din nou și din nou, iar profesorul trebuie să o repete, să o prezinte mereu într-o lumină diferită – uneori într-o formă diferită –, astfel încât elevul s-o înțeleagă și să și-o poată reaminti. Fiecare situație se repetă de mai multe ori, declanșând însă de fiecare dată o reacție psihologică ușor diferită, care duce la o nouă experiență și tot așa...

IRINA TWEEDIE

Când am mers în India în 1961, speram să primesc îndrumare în Yoga¹, mă așteptam la niște învățături minunate; Învățătorul însă m-a silit să înfrunt mai ales întinericul din mine, ceea ce aproape că m-a ucis. Asta s-a făcut într-un mod foarte simplu: am fost muștrată violent, chiar agresiv. Minteaa mea a fost menținută într-o stare de confuzie, incapabilă să funcționeze corect. Am fost descurajată în toate sensurile, până când a trebuit să mă împac cu acele părți din mine pe care le respinsesem toată viața.

Undeva, într-una dintre Upanișade – nu-mi amintesc exact în care – există o propoziție care sintetizează căutarea noastră spirituală:

Dacă îți dorești Adevărul la fel de mult cum își dorește aer un om care se înecă, îl vei realiza într-o singură clipă.

Cine își dorește însă Adevărul atât de mult? Este sarcina Învățătorului să aprindă în inimă focul de nestins al aspirației; este datoria lui să păstreze aprins [acest foc al inimii] până când aceasta este redusă la cenușă. Căci numai o inimă golită printr-o astfel de ardere este capabilă de iubire. Este dorința mea sinceră și fierbinte ca această lucrare să fie un ghid pe Cale, cel puțin pentru unii dintre noi, căci – așa cum spune o binecunoscută rostire – „noi suntem și călătorul, și Calea“.

În final, întrucât povestea este, în sfârșit, pe cale de a fi tipărită, aș dori să-mi exprim recunoștința față de Jeanine Miller și John Moore pentru tot sprijinul acordat în pregătirea ei pentru publicare.

Londra, 1978

Irina Tweedie

¹ Folosim majuscula atunci când este vorba despre sistemul filosofic omonim și minuscula atunci când este vorba despre o formă sau o practică particulară a acestuia. Am transliterat anumite denumiri tehnice cu majuscule, pentru a le diferenția de cuvântul uzual, față de care au o nuanță specifică. Am respectat transliterarea sanscrită simplificată a autoarei. Pe tot parcursul lucrării, toate notele la care nu se face o altă precizare îi aparțin traducătorului român.

Partea I

EDITURA PARALELA 45

Capitolul 1

2 octombrie 1961

Inapoi acasă... Inima mea cânta. Acest sentiment de bucurie m-a cuprins de îndată ce am coborât din tren.

Marea gară era precum multe altele pe care le văzusem întâmplător în timpul călătoriilor mele în India: grinzile de oțel; acoperișul înnegrit de fum; șuieratul asurzitor al locomotivelor; mulțimea obișnuită de personaje care stau ghemuite, înconjurată de bagaje, așteptând cu răbdare plecarea vreunui tren local; culi luptându-se pentru valizele mele; muștele; căldura. Eram obosită și mi-era foarte cald, dar cumva, nu știam de ce, îmi plăcea această gară. Simplul sentiment că ajunsesem îmi provoca bucurie.

Trasă de un cal bătrân, *tonga*² se târa pe drumul spre Aryanagar, cartierul unde trebuia să ajung. Această parte a orașului părea destul de curată, chiar și în acel moment al zilei. Era aproape ora 17.00 și era încă foarte cald.

Mă simțeam ușoară, liberă și fericită, așa cum te simți când revii acasă după o lungă absență. Ciudat... De unde această senzație minunată că am revenit acasă, că, în fine, am ajuns...? Părea o nebunie. M-am întrebat cât timp va trebui să rămân aici. Niște ani? Toată viața? Nu conta, mă simțeam bine. Pe moment, asta era tot ce știam.

² Caretă cu două roți. (N. a.)

Mergeam la trap pe un bulevard larg, mărginit de copaci. Pe bungalourile mari, de un alb strălucitor, erau scrise cu litere îngroșate nume de bănci, companii de asigurări, firme industriale. Un oficiu poștal central în dreapta, un spital în stânga, apoi un mare bazar. Imagini pasagere ale străzilor laterale pline de magazine și cărucioare, de mărfuri expuse pe trotuar și de tot zgomotul și mirosurile specifice de ulei prăjit, usturoi, condimente și tămâie. Am adulmecat aerul... mirosea bine. Kanpur. Un oraș indian ca oricare altul, așa cum mai văzusem multe înainte. Și totuși... acest sentiment grozav de întoarcere acasă; nu exista niciun motiv concret pentru asta.

Într-adevăr, venisem să întâlnesc un mare yoghin, un guru³, și așteptam multe de la această întâlnire. Cu siguranță însă acesta nu era un motiv de a mă simți atât de ușoară, atât de copilărește fericită. Chiar m-am surprins râzând în hohote și gândindu-mă: „Ce-ar fi să fie pentru tot restul vieții mele...“; imediat, am fost uimită de această idee.

După nenumărate propuneri din partea vânzătorilor ambulanti și a comercianților de pe drum, vizitiul m-a dus în cele din urmă la destinație. Era un bungalow scund, lăbărțat, roșu-cărămiziu, amplasat într-o grădină mare, care avea în față straturi de flori, iar în spate, o mulțime de copaci. Strada era destul de largă; peste drum se afla un mic oficiu poștal care se vedea printre palmierii dintr-o grădină; chiar lângă el am zărit o brutărie. După călătoria prin căldură și praf, arăta ca un paradis: totul era atât de proaspăt și de liniștit.

Bucuria mi-a fost însă de scurtă durată. Doamna Ghose, proprietara, mi-a spus că nu are camere libere. Mi-a spus că îmi scrisese despre asta și părea surprinsă că nu știam.

— Te voi duce însă la prietena domnișoarei L.⁴, Pushpa; acolo vei găsi cu siguranță un loc unde să stai deocamdată.

Robustă și de vârstă mijlocie, a urcat alături mine în *tonga*, așezându-se chiar pe valizele mele și dând instrucțiuni în hindi vizitiului.

³ Cuvânt în hindi și sanscrită, care înseamnă „Învățător“. (N. a.)

⁴ Acest personaj – „domnișoara L.“ – este Lilian Silburn, cunoscuta specialistă în limba sanscrită și pionieră în studiile și practica *śivaismului* din Cașmir, care a fost și ea discipolă a lui Bhai Sahib (vezi mai jos).

Apoi a continuat să-mi vorbească foarte repede – ceva despre chiriași și scrisori –, dar nu reușeam s-o urmăresc decât cu greu. Iată-mă aici, fără să știu încă unde-mi voi petrece noaptea. Nu existau hoteluri despre care să știu în apropiere.

Doamna Ghose i-a poruncit brusc vizitiului să oprească.

— Aici locuiește *Guruji* al domnișoarei L. [*Ji* este o particulă care arată respectul]. S-a întors spre mine: Vrei să-l cunoști?

Era cel mai nepotrivit moment pentru a întâlni pe cineva, cu atât mai puțin o persoană așa de importantă ca un guru! Protestele mele n-au fost însă luate în seamă; [femeia] dispăruse deja printr-o poartă largă de lemn, intrând într-o grădină destul de sărăcăcioasă, unde nu erau decât câțiva arbuști și câțiva copaci. Dincolo de ea se afla un bungalow lung și alb, cu o ușă mare, înaltă, cu jaluzele de lemn, care ducea, probabil, într-o curte interioară.

Înainte de a avea timp să-mi adun gândurile, pe ușa de dincolo de poartă au ieșit trei hinduși bărboși, care s-au îndreptat către mine urmați de doamna Ghose. Toți trei erau vârstnici; toți trei erau îmbrăcați în alb. Am sărit jos din *tonga* și, unindu-mi palmele conform modului hindus de salut, m-am uitat la fiecare dintre ei pe rând, nefiind sigură care dintre ei era gurul. Cel mai bătrân și mai înalt dintre cei trei, care arăta exact ca un profet din Vechiul Testament – barbă lungă, sură; ochi strălucitori, întunecați –, mergea înaintea celorlalți doi și, ca și cum ar fi răspuns gândurilor mele, a indicat către cel care mergea imediat în spatele lui. El era gurul.

În clipa următoare acesta se afla în fața mea, privindu-mă în liniște și zâmbind. Avea o față blândă și niște ochi ciudați: iazuri întunecate de liniște, purtând un fel de lumină fluidă în lăuntrul lor.

Am avut vreme doar să observ că era singurul care purta pantaloni largi și o *kurta*⁵ foarte lungă, de un alb imaculat; ceilalți doi erau îmbrăcați în niște *kurta* destul de uzate și purtau *longhi*⁶.

Mintea mea abia a avut timp să înregistreze acest lucru; apoi a fost ca și cum s-ar fi dat peste cap. Pentru o fracțiune de secundă, inima mi

⁵ Cămașă fără guler, în stil indian. (N. a.)

⁶ Bucată dreaptă de material – de obicei din bumbac – legată în jurul taliei și ajungând până la glezne. (N. a.)

s-a oprit. Mi s-a tăiat respirația. Era ca și cum *ceva din mine* ar fi luat poziția de drepti și ar fi salutat. Mă aflu în prezența unui Mare Om.

— N-am găsit cazare la doamna Ghose, am spus repede, privindu-l și simțindu-mă confuză și nesigură.

Eram conștientă că vorbeam doar ca să spun ceva – orice –, pentru că mă simțeam complet pierdută. În adâncul meu era un fel de teroare, un fel de exaltare și, în același timp, un sentiment de iritare față de mine însămi, pentru că mă dovedeam la fel de timidă și de confuză precum un copil.

— Domnișoara L. mi-a scris că vei veni, a spus el și zâmbetul i s-a accentuat.

Avea o voce plăcută, baritonală, potrivită cu aura generală de pace care părea să-l înconjoare.

Doamna Ghose a făcut un pas înainte și a început din nou să-și spună povestea: că i-a scris domnișoarei L. că nu avea nimic liber, că scrisorile se rătăcesc și așa mai departe. El a încuviințat, dând încet din cap.

— Poți rămâne cu Pushpa. Și, a adăugat el⁷, te aștept mâine-dimineață la 7.00.

S-au mai schimbat câteva politeturi, din care n-am înțeles însă aproape nimic.

La scurt timp după aceea, am ajuns la locuința lui Pushpa. Era o casă mare, cu două etaje și o grădină foarte mică. [Gazda] era plăcută, plinuță, cu o față drăguță. Doamna Ghose și-a reluat explicațiile. Curând însă am reușit să mă instalez în camera de oaspeți de la parter. În fața celor două ferestre era un zid înalt de cărămidă, acoperit de o plantă cățărătoare înflorită. Lumina filtrată printre frunze făcea camera să pară verde și rece.

Fericirea unui duș rece, o scurtă odihnă, apoi o minunată cină indiană cu întreaga familie, așezată în sufragerie în jurul unei mese

⁷ Când pronumele „El“ este folosit cu majusculă, acesta face întotdeauna referire la Dumnezeu, nu la Învățător. (N. a.)

mari. Sub masă se lingea un câine, care mirosea îngrozitor, dar, pentru că se încadra bine în ambianță, l-am acceptat ca atare.

3 octombrie

Cât de bine am dormit în zumzetul ventilatorului!

N-am putut însă ajunge la el la 7.00 dimineața, așa cum îmi ceruse. Micul-dejun a fost la 9.00, apoi toată familia a continuat să insiste cu întrebări despre mine: despre Anglia, despre călătoriile mele, despre persoana mea. Toată lumea avea ceva special de întrebat, până pe la 10.00 când, în sfârșit, am fost liberă să plec. Pushpa și-a trimis servitorul să-mi arate drumul.

Când am trecut de poarta grădinii sale, l-am putut deja zări stând în camera lui, într-un fotoliu foarte mare aflat pe partea opusă ușii deschise, prin care putea vedea o parte din grădină și poarta de la intrare. În timp ce mă apropiam de el, m-a privit cu intensitate. Cu un semn scurt din cap, mi-a răspuns la salut.

— Te așteptam la 7.00, a zis el, rotindu-și *mala*⁸ cu degetele. Acum nu e chiar 7.00...

I-am explicat că micul-dejun a întârziat și că n-am putut pleca mai devreme. El a dat din cap.

— Da, ar fi fost nepoliticos, a spus el, spunându-mi să mă așez.

În cameră era liniște. Părea să se roage; boabă după boabă, *mala* îi aluneca printre degete. M-am uitat în jur. Era o cameră de colț, destul de strâmtă. În dreapta – flancată de două ferestre – era o altă ușă, care dădea în grădină. De-a lungul peretelui din stânga, în care erau două nișe pline cu cărți, se găseau două *tachat-uri*⁹ mari. Cu fața spre ele și cu spatele la ferestrele și ușa laterală se găseau un rând de scaune și un mic divan pentru vizitatori, care lăsau doar un culoar îngust de trecere către a treia ușă, aflată în capătul opus al camerei. Aceasta era acoperită de o perdea verde și ducea către următoarea cameră, din care se putea ajunge în curtea interioară. Totul era curat și ordonat.

⁸ Un fel de rozariu, foarte folosit în Orient. (N. a.)

⁹ Bancă din lemn folosită și ca pat. (N. a.)

Pe peretele de deasupra celor două *tachat*-uri atârnav trei rame care-î conțineau numele¹⁰, scris de mâini naive, ca de copil.

Privind acele rame, reflectam la acest nume și mă bucuram că-l văd scris în fața mea, nemaifiind nevoită să-l întreb pe el sau pe altcineva [despre asta]. Păstram o amintire vie a modului în care – cu-prinsă de o panică bruscă – îi spusese lui L., care tocmai îmi dădea adresa lui, că nu vreau să-i știu numele. Fusese ceva neașteptat și n-aveam nicio explicație despre motivul pentru care simțisem atunci că, pentru mine, el nu trebuie să aibă nici nume și nici măcar față. L. mi-a spus că faptul că nu voiam să-i cunosc numele avea o semnificație profundă, dar a refuzat să lămurească lucrurile.

— Într-o zi vei ști, mi-a spus ea cu un aer misterios.

Și acum iată-l: chiar în fața mea, scris de trei ori și agățat pe un perete...

— De ce ai venit la mine?¹¹ m-a întrebat el liniștit, rupând tăcerea.

M-am uitat la el. *Mala* din mâna dreaptă se odihnea pe brațului scaunului. Dintr-odată, ca și cum exact asta era întrebarea pe care o așteptam, am simțit o dorință bruscă irezistibilă de a vorbi, nevoia de a spune totul, absolut totul despre mine, despre dorurile mele, despre aspirațiile mele, despre toată viața mea...

Era o nevoie compulsivă. Am început să vorbesc și nu m-am oprit multă vreme. I-am spus că Îl vreau pe Dumnezeu, că sunt în căutarea Adevărului. Din ceea ce aflasem de la L., știam că mă poate ajuta. Am tot continuat. El dădea încet din cap, ca și cum torentul cuvintelor mele ar fi fost o confirmare a propriilor gânduri, privindu-mă, nu, mai degrabă privind prin mine cu ochii săi stranii, ca și cum ar fi cercetat ungherele cele mai intime, cele mai tainice ale minții mele.

¹⁰ Conform vechii tradiții, discipolul nu pronunță niciodată numele gurului. [Personal], n-am putut [niciodată] să-l pronunț și am avut întotdeauna rezerve în a-l scrie. (*N. a.*)

¹¹ Întrebarea tradițională pe care orice Învățător spiritual i-o adresează unui aspirant sau unui potențial discipol. Conform legii spirituale, ființa umană trebuie să-și afirme ea însăși în mod clar intențiile. Învățătorul nu va face [niciodată] nimic împotriva liberului-arbitru al discipolului. (*N. a.*)

— Îl vreau pe Dumnezeu, m-am auzit spunând, dar nu ideea creștină a unei divinități antropomorfe. Vreau Rădăcina cea Fără de Rădăcini, Cauza cea Fără de Cauză a Upanișadelor.

— Nimic mai puțin, nu?

A ridicat o sprânceană. Am detectat o ușoară notă de ironie în vocea lui. A tăcut din nou, rotind *mala* cu degetele. Am tăcut și eu.

„Mă crede plină de mândrie“, mi-a fulgerat prin minte. Din adâncul ființei mele apăreau și dispăreau resentimente neclare. Părea atât de ciudat, de neînțeles. Fața îi era inexpressivă. Am observat că ochii lui nu erau foarte întunecați, ci mai degrabă căprui, de culoarea aluniei, cu mici scânteieri aurii.

Am început să-i spun că sunt teozoafă, vegetariană și...

— Teozoafă? m-a întrerupt întrebător.

I-am explicat.

— A, da, acum îmi amintesc; am întâlnit câțiva teozofi cu mult timp în urmă.

Apoi s-a lăsat din nou tăcerea. Și-a închis ochii. Buzele i se mișcau într-o rugăciune tăcută. Eu am continuat să explic că teozofii consideră că gurul nu este necesar; trebuie să încercăm să ajungem la Sinele Suprem prin propriile noastre eforturi.

— Nici într-o sută de ani! a râs el categoric. Nu se poate fără un învățător!

I-am spus că nu știu ce este sufismul.

— Sufismul este un mod de viață. Nu este nici religie, nici filosofie. Există sufiți hinduși, sufiți musulmani, sufiți creștini. Veneratul meu *Guru Maharaj* era musulman.

A spus-o foarte încet, cu o expresie tandră, cu ochii visători și neclari. Atunci am observat ceva care, în entuziasmul și nerăbdarea mea, îmi scăpase: în cameră domnea o mare pace. El însuși era plin de pace. Pacea radia din el; era pretutindeni în jurul nostru și părea eternă. Ca și cum această pace specială exista dintotdeauna și va exista întotdeauna, în veci...

M-am uitat la fața lui. Se putea spune că era chipeș, într-un fel masculin. Nu era nimic feminin în trăsăturile sale: nasul era destul de puternic, fruntea foarte înaltă. Barba sură și mustața îi confereau o înfățișare demnă și specific orientală. Avea părul tuns scurt, în stil occidental.

— Cum să mă adresez ție? Care este obiceiul? am întrebat.

— Poți să-mi zici cum vrei; nu mă deranjează. Oamenii de aici îmi spun Bhai Sahib, ceea ce în hindi înseamnă „Fratele mai mare“.

„Atunci, Bhai Sahib va fi și pentru mine“, m-am gândit. „Chiar asta și e: un frate mai mare.“

— La sosire, am avut sentimentul că am ajuns din nou acasă; nu pot scăpa nici acum de impresia că te cunosc de mai demult. Că te-am cunoscut dintotdeauna. Bhai Sahib, unde ne-am întâlnit ultima dată?

— De ce întrebî? a zâmbit el. Într-o bună zi vei afla. [Până atunci] la ce bun să întrebî?

M-a trimis acasă pe la 11.30.

— În primele zile, vei rămâne aici doar pentru perioade scurte (și a accentuat în mod special cuvântul „doar“). Revino după 18.00!

Am plecat purtând cu mine amintirea obsedantă a feței sale, plină de o infinită blândețe și demnitate, și am păstrat pentru o vreme în mine această impresie.

Am luat prânzul. La masă s-a vorbit mult; era prezentă toată familia. Bunicul era un personaj cu adevărat minunat.

După prânz m-am dus să mă odihnesc în camera mea. Ceilalți au mers, la rândul lor, să se odihnească, așa cum este obiceiul în orice țară caldă. Camera era răcoroasă și liniștită, plină de o lumină verde precum o seră izolată. Deodată mi-am dat seama că nu-mi mai puteam aminti fața lui. Nu-mi mai aminteam cum arăta! A fost un șoc atât de mare, încât am început literalmente să gâfâi. Haina lui, *mala*, mâinile lui, camera și mobila mi le aminteam perfect; la fel, o bună parte din conversația noastră, deși nu toată; îmi aminteam de picioarele lui subțiri, cu sandale maro. Picioarele acelea, sandalele acelea, unde

le mai văzusem? Mi-am amintit. Cu mult timp în urmă, într-un vis, le privisem și le urmasem, ghidată pe un drum pietros din deșert de un hindus înalt a cărui față nu mi-o aminteam. Erau aceleași picioare, aceleași sandale. Dar fața, pe care o văzusem cu doar câteva ore în urmă, nu mi-o mai puteam aminti...

Am așteptat cu nerăbdare să vină ora 18.00. Când am ajuns, el stătea cu picioarele încrucișate pe scaunul său din grădină, vorbind cu niște bărbați așezați pe scaune în jurul lui. M-am simțit foarte ușurată. Desigur, cât de prostește din partea mea! Era aici în carne și oase, arătând foarte real și la fel de material ca toți ceilalți. Și cu siguranță avea și o față, care chiar în acel moment râdea, pentru că spunea o poveste amuzantă în hindi. Toată lumea râdea, iar eu îl priveam fix. Cum am putut fi atât de proastă încât să uit ceva atât de memorabil! I-am privit trăsăturile pentru a le înregistra cât mai bine în mintea mea. După un timp, s-a întors către mine și mi-a spus în engleză:

— Aș vrea să ții un jurnal, în care să-ți consemnezi zilnic toate experiențele. De asemenea, să-ți înregistrezi și visele. Va trebui să mi le povestești, iar eu le voi interpreta pentru tine. Visele sunt importante; sunt o călăuză.

4 octombrie

M-am dus la Bhai Sahib dimineața, după micul-dejun. Și din nou seara, la ora 18.00. Când sunt la el, procesul de gândire pare să devină mult mai lent. Gândurile vin și pleacă lent, leneș și sunt puține la număr, cu pauze mari între ele. Îi văd pe oameni intrând, atingându-i picioarele, așezându-se în liniște și intrând într-o „stare profundă“, ignorând complet mediul exterior. Mi s-a spus că aceasta era starea de *dhyana*¹². Ce se înțelege însă prin această *dhyana* nu mi-a zis; doar a zâmbit și a spus că într-o zi voi ști... Am mai auzit asta și înainte, dacă nu mă înșel...

¹² Stare contemplativă urmată de abstragerea completă [a simțurilor] de la toate impresiile exterioare. (N. a.)

Poate că, la urma urmei, nici n-are importanță dacă este un mare guru sau nu. Poate că nici nu contează pentru mine să pot înțelege cine este. Dacă mă poate învăța să-mi retrag simțurile, să fiu capabilă să meditez astfel, uitând de tot (pentru că asta pare a fi *dhyana*), nici nu mai cer altceva. La urma urmei, se presupune că este starea de dorit, cea la care aspiră toți yoghinii, cea mai dificil de atins, mai ales pentru noi, occidentalii, care suntem obișnuiți să trăim și să funcționăm la nivel mental; a trece dincolo de asta mi se pare o imposibilitate absolută. Aici o văd [însă] realizată aparent atât de ușor, atât de lipsit de efort. El îmi spune că voi putea să o ating și eu, într-o zi. Nu-mi prea vine să cred...

5 octombrie

În prima dimineață – cu trei zile în urmă –, îmi spusese:

— Dacă îi spui unui om „Stai într-o postură (*asana*) sau în alta, meditează într-un fel sau în altul“, închizi ființa umană într-o închisoare. Lasă-l în pace pe om și fiecare Îl va găsi pe Dumnezeu în felul său.

Azi-dimineață l-am întrebat dacă este adevărat – așa cum citisem într-o carte – că atunci când Sinele Suprem (*atman*) este întrupat, el își asumă trăsăturile corpului fizic, putând fi văzut la aproximativ 30 de centimetri¹³ deasupra capului ființei și dacă ochii lui sunt la fel ca ochii fizici.

— Ochii și fruntea sunt la fel. Și, da, este adevărat, poate fi văzut deasupra capului ființei.

Apoi l-am întrebat de ce, în a doua zi a întâlnirii noastre, a vrut să știe dacă sunt liberă, complet liberă, fără persoane în întreținere, fără nimeni de care să am grijă și fără vreo obligație care să mă lege.

— Știi că sunt liberă, de ce mai întrebi?

¹³ În original, *one foot*. În întreaga lucrare, unitățile de măsură anglo-saxone au fost transformate în mai familiarele echivalente autohtone (de exemplu, gradele Fahrenheit, care apar de mai multe ori în textul original, au fost transformate în grade Celsius).

— Da, desigur, știam că ești liberă, dar voiam o confirmare de la tine. Uneori, în această lume fizică, trebuie să ne comportăm și să vorbim ca și cum n-am ști nimic.

Mi s-a părut un răspuns ciudat, dar n-am mai continuat să pun întrebări. Uitându-se la mine gânditor, mi-a spus:

— Este nevoie de timp pentru ca un suflet să fie impregnat de Dumnezeu¹⁴. Dar se poate face; SE VA FACE...

Și asta părea o afirmație ciudată. Am rămas într-o liniște deplină, privindu-l și mirându-mă.

Mai târziu a apărut un tânăr pe care-l mai văzusem acolo. Un indian frumos, înalt, cu o față severă. „Are cam 30 de ani“, m-am gândit. De data aceasta o adusese cu el și pe fiica sa de trei ani. Tânărul a atins picioarele lui *Guruji*, înclinându-se foarte adânc. Apoi s-a așezat și a intrat imediat într-o stare profundă de *dhyana*, rămânând perfect nemișcat, inconștient de toate, în timp ce copilul stătea între genunchii săi, jucându-se liniștit cu o floare.

— Este o ființă umană foarte evoluată, a spus Bhai Sahib, imediat după ce omul plecase. Lucrează la căile ferate și, atunci când poate, mai trece pe aici.

¹⁴ În original, *make pregnant with God*.

Capitolul 2

6 octombrie

In mintea mea continuau să se insinueze îndoielile. Multe îndoieli... Un mediu atât de comun. Oameni atât de comuni în jurul lui. Este el un Mare Suflet? Pare să nu aibă nimic din strălucirea unui mare guru, ca aceia despre care citim în mod obișnuit în cărți. Pare să fie atât de simplu, trăind o viață banală, obișnuită. În mod clar, își ia în serios îndatoririle casnice. Din ce îmi dădusem seama, era capul unei familii numeroase, cu șase copii, iar fratele și familia lui locuiau în aceeași casă, împărțind cu toții aceeași curte. Am văzut și alți oameni acolo, alte câteva familii. Locul abunda de veniri și plecări, de tot felul de activități, nemaipunându-i la socoteală și pe discipolii săi, care păreau să fie numeroși.

Am decis să vorbesc despre asta cu L., care va reveni în curând. Între timp, am decis să stau cât mai departe posibil. Am mers acolo după ora 18.00. Scria scrisori așezat cu picioarele încrucișate pe *tachat*. Am încercat să citesc dintr-o carte pe care o adusesem cu mine. Curând a ridicat privirea, întrebându-mă dacă mă simt neliniștită, dacă simt vreo durere. I-am spus că dacă piciorul meu nu va fi mai bine, mâine nu voi veni. (Abia puteam merge din cauza unei infecții.) A scos câteva sunete de compătimire.

În timp ce vorbeam, am sperat, în secret, că mă va vindeca instantaneu. S-a uitat la piciorul meu:

— Se va vindeca de la sine, a spus el ca și cum ar fi fost conștient de gândurile mele. Trebuie să te odihnești, a adăugat, apoi a continuat să scrie.

N-am mai stat mult și am plecat către casă.

9 octombrie

Casa lui Pushpa este spațioasă și confortabilă. Tavanul fiecărei camere este dotat cu ventilatoare. Având drept scuză piciorul infectat, nu m-am dus la guru seara trecută. M-am dus însă azi-dimineață. Vorbea aproape tot timpul despre gurul său și despre câți bani a cheltuit pentru el. Mă întreb dacă îmi cunoaște gândurile despre el și de aceea vorbește așa. Acum chiar că am toate suspiciunile posibile cu privire la el.

Am rămas pentru foarte scurt timp. După-amiaza nu m-am întors, pentru că ploua cu găleata. Voi încerca să mă țin departe de el până la sosirea lui L. Atâtea speranțe spulberate... Poate că m-am așteptat la prea multe... Totul pare atât de banal; în plus, cu greu se deranjează să-mi răspundă la întrebări.

— Vei ști într-o zi.

De ce și cum? Ce îl împiedică să-mi explice? Ce atitudine!

Un sentiment de mare singurătate... Un dor obscur, nesfârșit. Nu știu pentru ce. Multă dezamăgire și amărăciune. „Cine ești tu, Bhai Sahib? Ești cine mi-a spus L. că ești? Un mare Învățător, un om cu o mare putere spirituală? Sau ești doar unul dintre nenumărații pseudoguru pe care îi poți întâlni pe-aici, prin India? Ești un Învățător sau nu? S-ar părea că ai mulți discipoli. Din ceea ce am auzit de la L., ar trebui să fii un Mare Suflet. Dar chiar ești?”

10 octombrie

Dimineață a plouat. M-am dus la el în jurul orei 17.00. Nu avea vizitatori. Apoi a venit și a stat cu noi un profesor de matematică. Mai

târziu, Bhai Sahib ne-a sugerat că poate ne-ar face plăcere să mergem în parc și să participăm la o discuție savantă care avea loc acolo. Am refuzat. Voiam să fiu punctuală la *kirtan*-ul¹⁵ care se ținea acasă la Pushpa la ora 19.00.

Am plecat împreună cu profesorul de matematică, care mergea și el la *kirtan*. În timp ce mergeam, m-a întrebat despre ce este discuția asta din parc. I-am răspuns că tema este avatarul¹⁶ Rama, despre care există o teorie că a fost singura întrupare adevărată a lui Vishnu¹⁷.

Apoi am început să-i vorbesc despre îndoielile mele:

— Are vreun rost mersul la Bhai Sahib? Nu este o pierdere de timp?

M-a ascultat cu mare seriozitate.

— Dacă ești convinsă că gurul tău are întotdeauna dreptate, că este singurul Mare Suflet, atunci vei progresa. Poate că gurul tău nu este deosebit în niciun fel, dar, dacă tu crezi că este, credința ta este cea care te va face să progresezi. La fel și în cazul lui Rama; ce contează dacă este singura întrupare a lui Dumnezeu sau nu? Pentru cel care crede, el este așa. Deci, ce mai e de discutat? Refuz să particip la acrobații intelectuale.

Am fost de acord cu el.

— Ceea ce mă deranjează cel mai mult la Bhai Sahib, am continuat, este faptul că nu răspunde la întrebări. De fiecare dată când vreau să aflu ceva, el îmi va spune: „Vei ști asta într-o bună zi.“ Cine poate spune însă dacă într-adevăr voi ști? Poate că nu voi ști niciodată; de ce, prin urmare, să nu-mi răspunzi pur și simplu? Eu vreau să știu ACUM, nu cândva, într-un viitor ipotetic! Încep să mă întreb dacă nu cumva îmi pierd timpul!

— Știi, a spus el, ca să dau doar un exemplu: fiul unui om bogat moștenește averea tatălui său; el va fi mai avut decât tine sau decât mine. La fel stau lucrurile și aici. Acest om are o anumită putere care, în timp, va dezvălui ceva minunat din tine. Li s-a întâmplat și altora,

¹⁵ Intonarea de imnuri devoționale pentru slava Divinului. (N. a.)

¹⁶ Încarnare divină. (N. a.)

¹⁷ A doua persoană a Trinității hinduse: Menținătorul. (N. a.)

mi s-a întâmplat și mie. Sunt aici de doisprezece ani, deci vorbesc din experiență. Nu știu cum s-a întâmplat: n-am nicio explicație pentru asta. Nu știu cum poate primi cineva așa ceva, dar este un fapt. Rămâi aici o lună și vei intra în starea în care se află L. și în care suntem cu toții; atunci vei gândi diferit. Cu ani în urmă, când a venit [aici prima oară], L. vorbea la fel ca tine acum.

I-am spus că sunt sigură că va dura mai mult de o lună.

— Desigur, va dura ani, a fost el de acord, dar după o lună vei putea să-ți formezi o părere.

I-am spus că am decis, în orice caz, să rămân aici până în martie; el mi-a răspuns că ar fi înțelept să fac așa.

— Am văzut lucruri ciudate și minunate petrecute cu ființele umane de aici. Cu siguranță *dhyana* NU este o transă mediumnică; este o stare yoghină. N-are nimic de-a face nici cu hipnoza¹⁸.

Am intrat pe poarta lui Pushpa. Veranda era puternic luminată; erau deja mulți oameni acolo.

— *Dhyana* înseamnă abstragere completă a simțurilor, a continuat el. Este o stare yoghină.

De îndată ce am intrat, a început muzica. Reflectam profund. Deci, asta a fost. Am simțit cumva că această conversație reprezenta un punct de cotitură: un om inteligent, cu o minte echilibrată, normală și rezonabilă mi-a oferit părerea sa. Mi-a plăcut și am avut încredere în el din primul moment în care l-am văzut, cu câteva zile în urmă. În inima mea am simțit că trebuie să încerc, să accept situația așa cum este și să văd ce se întâmplă... Până la urmă, de ce nu?

În fața imaginilor lui Rama, Shiva și Parvati¹⁹ ardeau lumânări. Camera era aglomerată, toată lumea stătea pe podea, cu fața luminată de devoțiune; inima îmi bătea în ritmul străvechii melodii: „Hari Rama, Hari, Hari...” și mă gândeam, mă tot gândeam...

Am continuat să gândesc profund și în camera mea, vag conștientă de câinii care urlau pe stradă și de zgomotele de seară ale unei străzi indiene aglomerate.

¹⁸ În original, *mesmerism*.

¹⁹ Divinități hinduse. (N. a.)

— Este *dhyana* doar [un] somn? am întrebat.

— Dacă crezi că este somn, atunci este somn. Dacă crezi că nu e, atunci nu e.

Fața îi era severă, dar în ochi avea o ușoară sclipire, ca un răs tainic.

12 octombrie

Mă simt bine, iar piciorul mi s-a vindecat complet.

Am ajuns în jurul orei 17. Nu era nimeni în cameră. M-am așezat în locul meu obișnuit, pe scaunul opus *tachat*-ului său. A intrat soția lui²⁰, căutând ceva în nișă, printre cărți.

Apoi a intrat [și el]. Nu-mi amintesc cum am început să vorbim despre *dhyana*, dar probabil că am făcut asta pentru că nu înceta să mă frământa. De îndată ce am intrat în camera lui, procesul gândirii a devenit mai lent și m-am simțit somnoroasă; i-am spus asta și el i-a tradus soției sale. Mi-a spus că nu sunt singura; i s-a întâmplat și ei.

— Nu dorm niciodată în timpul zilei, a remarcat el.

— Cum poți să rămâi treaz în acest loc? m-am mirat eu. Eu mă simt somnoroasă de îndată ce mă așez!

A răs. Apoi a început să-mi spună că în 1956 fusese foarte bolnav, disperat de bolnav, și au venit la el mulți oameni care, într-un fel sau altul, i-ar fi putut fi de ajutor. Toți cei care veneau acolo însă adormeau imediat, astfel încât soția lui obișnuia să-l întrebe:

— De ce vin toți oamenii ăștia? Doar ca să doarmă?

— Deci, până la urmă, *dhyana* înseamnă să fii adormit? *Dhyana* și somnul sunt același lucru?

— Nu, nu sunt. La început pot semăna, dar, dacă rămâi prea mult timp inconștient fără a fi conștient de un alt aspect, atunci nu ești normal, ceva nu este în regulă cu tine.

²⁰ Sufiții duc o viață normală de cap de familie, iar căsătoria nu reprezintă pentru ei un obstacol în calea atingerii stărilor superioare de conștiință. (N. a.)

— Vrei să spui că atunci când nu ești conștient de planul fizic devii conștient de un alt plan? Nu știi dacă îți amintești, te-am întrebat de mai multe ori despre asta, dar nu mi-ai răspuns niciodată!

— Desigur! a râs el vesel. Va veni gradat, puțin câte puțin. Este nevoie de timp. Înainte de a putea face asta însă trebuie să uiți totul. Să lași totul în urmă.

Părea un gând înfricoșător. A râs din nou încet și mi-a aruncat o privire plină de un amuzament amabil.

— Cum înoti? a început el după o clipă de tăcere. Împingi apa în urma ta; așa te propulsezi. Viața spirituală este la fel; pe măsură ce înaintezi, lași totul în urmă. Asta este singura cale; nu există alta.

— Dar dacă uiți totul, nu există pericolul de a deveni stupid? am întrebat.

— De ce? a replicat el. Dacă ai 10 rupii în geantă și primești 10.000, vei uita de cele 10 rupii, nu? Cele 10 rupii sunt încă acolo, nu-i așa? Dar nu te mai gândești la ele.

Am înțeles ce voia să spună și, de asemenea, că avea dreptate.

Mai târziu am menționat o discuție pe care am avut-o cu L. despre viața spirituală. Ea era de părere că nu puteam să merg singură mai departe sau să progrezes mai mult decât o făcusem deja, că un guru era absolut necesar.

— Un guru este o scurtătură, una „tăioasă“²¹. Dar eu nu sunt un guru, ci un prieten, un ghid spiritual. Nu am nimic de predat.

— Ce înțelegi printr-un „sistem“?

Folosea frecvent sintagma în conversație și nu eram foarte sigură că îi înțelesesem sensul.

— Un „sistem“ este o școală de Yoga sau o cale către realizarea Sinelui; sensul este același. Toți suntem numiți „sfinți“, dar totodată și „yoghini“; pentru [tradiția] înțelepciunii nu e nicio diferență. Culoarea liniei noastre este galbenul-auriu; de aceea suntem numiți Sufiții Aurii [*Golden Sufi*] sau Sufiții Tăcuți, pentru că practicăm meditația în liniște.

²¹ Joc de cuvinte în original: *A guru is a short-cut [sic!], a short-cut and a sharp one. Shortcut înseamnă „scurtătură“, dar este citit aici ca „tăietură scurtă“, căreia i se adaugă adjectivul sharp „tăios“, „ascuțit“.*

Nu folosim muzica, dansul sau vreo practică anume. Nu aparținem niciunei țări sau civilizații anume, ci lucrăm întotdeauna conform necesităților oamenilor din acea epocă. Aparținem de *raja yoga*, dar nu în sensul în care este ea practică de vedantici. *Raja* înseamnă pur și simplu „rege“ sau „regal“, drumul direct către Adevărul Absolut.

— Și de ce nu se poate merge mai departe de unul singur și este nevoie de un guru?

— Pentru că de unul singur nu poți depăși niciodată nivelul minții. Cum te-ai putea goli de unul singur?

— Vorbești despre golirea minții, nu, despre curățarea ei de orice gând? am întrebat, nefiind sigură ce voise să spună prin „golire“.

— Da, cum te poți goli, cum îți poți curăța mintea, dacă acționezi în permanență prin ea? Cum ar putea mintea să se golească singură de ea însăși? Trebuie să fii capabil să o lași deoparte, să uiți totul, și asta nu o poți face de unul singur, pentru că mintea nu se poate transcende pe sine.

— Voi putea vreodată să o fac? [Întreb] pentru că mă tem de această idee, am spus eu, plină de îndoieli.

A râs din nou, privindu-mă pieziș.

— Când ești bolnav, cine face treaba? Alții, bineînțeles! Când ești inconștientă, fii sigură că vor fi mulți oameni care să aibă grijă de tine!

Am răspuns că ar putea fi adevărat în teorie, dar dacă, de exemplu, sunt într-o stare profundă de *samadhi*²², aș putea fi ușor de jefuit.

— Nu, a replicat el, în acest caz nu ești în *samadhi*. Când ești în *samadhi*, te duci la Creatorul tău, iar Creatorul are grijă de tine. Și, chiar dacă ești jefuită, nu va fi pentru că ai fost în *samadhi*, ci pentru că destinul tău era să fii jefuită, dar când vei atinge acea stare de conștiință, nu va mai avea nicio importanță pentru tine. Când vom călători împreună, vei vedea că nu iau nimic cu mine, nu mi-e teamă.

— Când călătorești însă și nu ai bani, cineva trebuie să călătorească împreună cu tine și să-ți păstreze banii, având grijă să nu-i piardă; altfel, amândoi veți avea probleme, am insistat.

²² Stare supraconștientă de fuziune cu Conștiința Universală. (N. a.)

— Da, poate că e adevărat, dar nu neapărat. Poate călătoresc gratuit sau poate că banii vor veni [pe parcurs]; Dumnezeu lucrează pe multe căi. În orice caz, afirm că acelaia care este în *samadhi* nu i se petrece nimic rău și, chiar dacă i se petrece, nu-i pasă.

A tăcut. După un timp, a spus gânditor:

— Tu ai cunoașterea ta. O vei uita cu totul. TREBUIE să o uiți înainte de a putea face vreun pas mai departe.

Am întrebat dacă este vorba despre ceea ce susțin scripturile: că ar trebui să uităm toate cărțile și să lăsăm în urmă toate cunoștințele dobândite; că numai atunci se poate face marele salt în Necunoscutul de dincolo de minte? A confirmat.

— În zilele noastre, există foarte puțini oameni în lume care te pot învăța metoda sufită. Metoda sufită înseamnă libertate deplină. Nu ești niciodată forțat. Pot duce pe cineva în *dhyana*, este posibil; asta n-ar arăta însă decât că voința mea este mai puternică decât a lui, ceea ce ar fi hipnoză. N-ar fi nimic spiritual în asta. Și ar fi greșit. Atunci când ființa umană este atrasă de ghidul spiritual și își dorește să-i devină discipol (*shishya*), în fața ei se deschid două căi: calea lui *dhyana*, calea cea lentă, dar mai ușoară, sau calea lui *tyaga* (calea deplinei renunțări, Calea Focului, arderea tuturor zgurilor). Ghidul este cel care trebuie să decidă care dintre căi se potrivește mai bine în fiecare caz în parte. Calea lui *dhyana* este pentru cei mulți, calea lui *tyaga* este [doar] pentru câțiva. Câți vor să sacrifice totul de dragul Adevărului? *Shishya* are tot dreptul să-și testeze ghidul (aici a râs cu râsul lui tineresc și vesel), însă după aceea ghidul preia controlul și, pentru o vreme, discipolul este lipsit de liber-arbitru.

Se contrazice, am gândit, dar n-am zis nimic.

Apoi a început să vorbească despre gurul său, Marele Sufi:

— El este întotdeauna cu mine, a spus.

— Vrei să spui că îl vezi? am întrebat.

Privea cu tandrețe în zare.

— Dacă aș spune că-l văd cu acești ochi fizici, aș minți. Dacă aș spune că nu-l văd, aș minți din nou, a răspuns el, după o scurtă tăcere.

IRINA TWEEDIE

Știam ce vrea să spună: putea ajunge la el în stările înalte de conștiință.

Până la urmă, poate că a fost bine totuși că am venit aici. Eram recunoscătoare pentru șansa acestei conversații.

EDITURA PARALELA 45